

הקוד האתי לאקדמיה || בנט מקדם: ייאסר על מרצים להביע עמדות פוליטיות ויוקמו יחידות שיפקחו על כך

המסמך, שגובש לבקשת שר החינוך וטעון אישור המועצה להשכלה גבוהה, קובע שבכל מוסד אקדמי תוקם יחידה שתפקח על הפעילות הפוליטית בו וכי יישקלו צעדים משמעותיים נגד מרצה שיתבטא פוליטית

ירדן סקופ 09.06.2017 11:38

יחידה שתפקח על פעילות פוליטית במוסדות אקדמיים, איסור על הבעת דעות פוליטיות של מרצים ואיסור על חברי סגל אקדמי לקרוא לחרם אקדמי על ישראל - אלה עיקרי הקוד האתי להתבטאויות מרצים שגיבש פרופ' אסא כשר, לבקשת שר החינוך נפתלי בנט. כפי שפורסם לראשונה ב"הארץ", בנט פנה לפני כמה חודשים לפרופסור כשר, שחיבר את הקוד האתי של צה"ל, וביקש ממנו לכתוב קוד אתי להתנהלות ראויה בתחומי החפיפה שבין פעילות אקדמית לפעילות פוליטית.

עיקרי המסמך, שפורסמו הבוקר (שישי) ב"ידיעות אחרונות" ויובאו בקרוב לאישור המועצה להשכלה גבוהה, קובעים כי "כל מוסד יחויב להקים יחידה אשר תפקח ותבקר על הפעילות הפוליטית במוסד". יחידה זו יכולה להיות מנגנון קיים כדוגמת ועדת אתיקה או נציב קבילות סטודנטים, או לחלופין מנגנון חדש שינוהל בידי חברי הסגל האקדמי של אותו מוסד. לפי פרופ' כשר, עד כה המוסדות לא חויבו להשיב לסטודנט שהעביר פנייה בנושא, אך כעת היחידה שתוקם תחויב לתת מענה לפניות. עיקרון נוסף הוא איסור על התבטאויות מרצים בנושאים פוליטיים במהלך שיעורים באקדמיה. לפי הודעת לשכת בנט, "מרצים לא יוכלו לקדם את השקפת עולמם הפוליטית תוך כדי שיעורים". בהודעה נכתב עוד כי "אם מרצה בכל זאת ידבר ומישהו מהתלמידים יתלונן על כך, סטודנט יוכל לפנות לגוף האוכף ואותו מרצה עלול לקבל 'הערה חינוכית' מטעם המוסד. אם מרצה יצפצף על ההערה החינוכית - יישקלו נגדו צעדים משמעותיים".

עיקרון נוסף בקוד האתי הוא שחבר סגל אקדמי לא ישתתף בחרם אקדמי על המוסדות להשכלה גבוהה ואף לא ישתתף בקריאה לזולתו לממש חרם כזה או לתמוך בו. כמו כן, קליניקות ותוכניות לימודים לא יוכלו לקיים שיתופי פעולה עם עמותות המזוהות פוליטית. מלשכת בנט נמסר עוד כי "חופש אקדמי מוחלט - כן. קידום אג'נדות פוליטיות של מרצים באקדמיה - לא. האקדמיה אינה מרכז מפלגה, ולא ייתכן שתלמידים יחששו להביע את דעתם בשיעורים מחשש לציונם, או לחלופין שמרצים יקראו להחרים את המוסד שבו הם מלמדים. הנושא אינו נגד אף צד פוליטי, הוא גורף הן לימין והן לשמאל, וממילא אין לאף צד סיבה להתנגד לכך". בעקבות הפרסום ב"הארץ" בדצמבר על הכוונה לנסח את הקוד האתי, קראו ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה) לשר בנט לחזור בו מהכוונה ליצור קוד כזה. בוועד אמרו כי על האוניברסיטאות להמשיך ולנהל מנגנון משמעותי עצמאי ללא התערבות חיצונית, וציינו כי "בכל אחת מהאוניברסיטאות קיימים תקנון פנימי או כללים פנימיים מחייבים, המתייחסים גם לעניין ההתנהלות האתית הראויה". לדבריהם, קוד אתי אחיד שיוכתב על ידי גורם חיצוני יפגע בחופש הביטוי, בהתנהלות תקינה של האקדמיה ובעצמאותה.